

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**TRACTATVS|| DE CON-||FESSIONIBVS MA=||LEFICORVM ET
SAGA-||RVM SECVNDÒ RECOGNI||tus, & auctior redditus.||
An, & quanta fides ijs adhibenda sit?||**

Binsfeld, Peter

Avgvstae Trevirorvm

VD16 B 5530

Qvaestio. III. An diuinatio per sortes sit omnino reprobata?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41113

nis, vt Deo soli attribuatur laus gloriæ.

Sexta conclusio. *Reuelatio futurorum euentuum in somno à Dæmone impressa, non est licita.*

QVIA huiusmodi reuelatio procedit ex pacto tacito vel expresso Dæmonis, qui decipere semper contendit.

Quando dubium, an reuelatio in somnis facta sit à Dæmone, vel bono spiritu, non est præcipitandum iudicium, sed probandus spiritus si ex Deo sit. In qua re multa sunt consideranda de probationibus spirituum, de quibus multa scribunt Ioannes Gerson in tract. de probationibus spirituum. S. Vincentius. in tract. de vita spirituali, & plurima ad hanc materiam doctè colligit Bartol. Medin. in 3. part. S. Thomæ. q. 25. art. 3. Pererius loco cit. q. 3.

QVAESTIO. III.

An diuinitio per sortes sit omnino reprobata?

TRACTANT S. Thom. q. 95. art. 8. S. Antonin. 2. par. tit. 12. cap. 1. §. 9. Syluest. in verbo Superstitio. q. 9. Alij in verbo Sors aut. Sortilegium. Turrecre. in 26. q. 2. in principio: Archidiac. ibidem. can. Sors. Canonistæ cum text. in tit. de Sortilegijs, maximè in cap.

Ecclesia vestra. Troilus Maluetius in tract. de
fortibus. Paulus Grilland. in lib. 2. de Sortileg.
& alij alibi.

*quid Sors
sit.*

Ante resolutionem præmittendum est,
quod Sors dicitur, quando aliquid fit seridò
quidem ab homine, vt considerato eius euen-
tu aliquid occultum innotescat. S. Thom. loc.
citat. Syluest. verb. Superstitio. Angel. Aurea
Armillæ. Caietan. & alij in verb. Sors.

*quotuplex
sors.*

Triples est Sors: Diuisoria, Consultoria,
& Diuinatoria. Diuisoria est, cum quæritur,
quid cuiuslibet sit dandum, siue illud sit res, si-
ue honor, siue pœna, aut actio aliqua. Consul-
toria, quando inquiritur, quid sit agendum.
Diuinatoria, quando aliquid futurum inqui-
ritur.

Ad genus sortium pertinet, si quis aliquid
occultum inquirat, siue per protractionem
punctorum, siue per considerationem figura-
rum, quæ proueniunt ex plumbo liquefacto
in aquam proiecto, siue ex quibusdam scedu-
lis scriptis, vel non scriptis in occulto reposi-
tis, dum consideratur, quam quis accipiat: vel
etiam ex festucis inæqualibus propositis, quis
maïorem vel minorem accipiat: vel taxillorũ
proiectione, quis plura puncta proijciat, vel
etiam dum consideratur, quid aperiendi li-
bram occurrat. S. Thom. d. q. art. 3. Frideric.
de Senis in conf. 284. & de similibus similis est
ratio. Nunc pro resolutione, sit

Præ-

Prima Conclusio. *Sortis diuisoria-
litas est.*

Sic sentiunt communiter Doctores locis ci-
tat. Quia quando partes sunt æquales, nec
res diuidenda sine discordia potest diuidi,
fortunæ locus datur ad dirimendas lites : Sic
secundum leges in tribus iudicijs communi
diuidendo, familiæ exercundæ, & finium re-
gundorum, sortes admittuntur debitis serua-
tis conditionibus. Sic Iudæi miserunt sortem
super tunica inconsutili Christi, quæ non po-
terat diuidi. Sic Appianus lib. 2. de bello ciuili
narrat, post mortem Iulij Cæsaris, cùm essent
discrepantes sententiæ in senatu, de remune-
randis interfecto-ribus, statuit sortibus litem
dirimendam. Sic etiam partes terræ Israëlitis
per sortes distribuebatur. Num. 33. Iosue 15. Iosue
lib. 5. antiquit. Iudaic. c. 3. Eadem est ratio
de aliqua pœna subeunda, si contentio sit inter
aliquos, quis soluere debeat, exemplo Ionæ. 1.
cap. qui à facie domini fugiens sorte deprehē-
sus est, & in mare deiectus. Seruandum autem
in missione sortium, vt ius sit æquale partium,
ne alicui præiudicium generetur, vt non mit-
tantur sine causa, hoc enim vanum esset, sed
quando consideratis circumstantijs rerum
& personarum, prudentia dicat, litem, aut
aliud negotium sorte dirimendum esse. Di-
ctis casibus, ex Augustini sententiâ in Epist. 180.

ad Honoratum, annumerari potest, si inter ministros Ecclesiæ fieret disceptatio, qui eorum persecutionis tempore manere deberet, ne fuga esset omnium, & Ecclesia omninò relinqueretur, & qui fugere deberent, ut aliqui in futurum reseruantur pro Ecclesiæ utilitate, sorte lis finienda est. Idem possit esse casus, si tres aut quatuor tempore pestis curam haberent, & non omnes vellent periculum subire, nec etiam Ecclesiæ expediret. Mos autem capiendi sortes ex vrna, vel situla, vel hydria aquæ, antiquissimus est, ut patet ex illo Plauti in Cassina, ubi senem Virginis amatorem postquam id, quod cupiebat, à seruo impetrare non potuit, inducit ita loquentem:

*Intrò abi, at q̄ actutum uxorem huc euoca
ante ades citò.*

*Et situlam huc tecum afferto cum aqua, &
sortes.*

Secunda Conclusio. *In electionibus
Ecclesiasticis non est licitum uti sortibus,*

CAP. Ecclesia vestra, de Sortileg. & can. Non statim. & cap. Non exemplo. 26. q. 2. & hæc est communis tam Theologorum quam Canonistarum sententia. Et ratio redditur, quia huiusmodi electiones Spiritus sancti

sancti inspiratione fieri debent. Et si forte aliqua fieret electio, aut nulla esset, aut certè cassanda Panormit. & alij in d. c. Ecclesia vestra. Siquis obijciat, Actor. i. S. Matthias sorte ad Apostolatum electus est: ergò potest electio in Ecclesiasticis sorte fieri. Respondet S. Hieron. super Ionę i. cuius verba referuntur 26. q. 2. c. Non statim debemus sub exemplo Ionę sortibus credere, vel illud de actibus Apostolorum huic testimonio copulare: vbi sorte in Apostolatum Matthias eligitur: cùm priuilegia singulorum non possint legem facere communem.

Tertia Conclusio. Sors consultoria, quando expectatur iudicium à Deo, & quasi ad eum recurritur pro cognitione euentus sortium, est licita,

PROVERB. 16. Sortes mittuntur in sinum, sed à Domino temperantur. Quando enim humanum non superest auxilium, tunc ad diuinum recurrendum. 2. 2. q. 2. can. Queritur. Nemo debet tentare Deum suum, dum habet, quod rationabili consilio faciat. & 23. q. 8. c. Si nulla. Ad idem facit illud 2. Paral. c. 10. Cùm ignoramus quid agere debeamus: hoc solùm habemus residuum, vt oculos ad te Domine leuemus. Idem clarius habetur 26. q. 2. c. Non exemplo Matthiæ, vel quod Ionas Pro-

Kk j pheta

pheta indifferenter depræhensus sit, indifferenter fortibus est credendum, cum priuilegia singulorum communem legem facere non possint. Si qui tamen necessitate aliqua compulsi Deum putant fortibus, exemplo Apostolorum esse consulendum: Videant hoc ipsos Apostolos non nisi collecto fratrum cœtu, & precibus ad Deum fuis egisse. Vt autem in casu huius Conclusionis licitum sit uti fortibus, quatuor sunt consideranda ex S. Thoma loco citato. S. Anthonin. Angelo, Syluest. Panormitan. & alijs. Primum, ut absq; necessitate non recurratur ad sortes, aliàs esset tentare Deum. Secundum, ut quis etiam in necessitate abiq; reuerentia fortibus non utatur, ut patet ex d. c. Non exemplo. Tertium, ut non pro rebus terrenis, sed pro spiritualibus & ad salutem pertinentibus fiat recursus ad sortes, ut habetur ex Augustino ad inquisitiones Ianuarij epist. 119. tom. 2. 26. q. 2. c. Hi qui de paginis euangelicis sortes legunt, etsi optandum est, ut id potius faciant; quàm ad Dæmonia consulenda concurrant: tamen etiam ista mihi displicet consuetudo, ad negotia secularia, & ad vitæ huius vanitatem propter aliam vitam, loquentia oracula diuina velle conuertere. Quartum, ut non fiat in electionibus Ecclesiasticis, quæ Spiritus sancti inspiratione fieri debent. Vnde dicit Beda cap. 1. in Acta Apostolorum. Matthias ante Penthecosten ordinatus

natus sorte quæritur, quia scilicet nondum erat plenitudo Spiritus S. in Ecclesiam effusa. Septem autem Diaconi postea non sorte, sed electione discipulorum sunt ordinati.

Quarta Conclusio. Quando contentio esset de electione aliquorum, nec esset via humana dirimendi litem, utpote quia esset paritas utrique in omnibus, scilicet votis, doctrina & meritis, & ambo moraliter essent equè digni: tunc litem sorte dirimere non esset illicitum, si debite conditiones seruentur, ut exitus rei à Deo expetatur prævijs orationibus eo modo quo D. Matthias electus est iuxta d. c. Non exemplo.

GLOSSA & Turrecre. in cap. Quod autem 26. q. 2. Aurea Armilla in verbo Sors, & alij alibi.

Quinta Conclusio. Licitum est uti sortibus in electionibus ad temporales & seculares dignitates, quæ ad terrenam dispositionem ordinantur.

HANC Conclusionem communiter DD. citati tenent. Tamen in tali electione obseruandum, ut prius electis quibusdam idoneis, deinde fors mittatur: Aliàs si imprudenter fieret, & cum periculo boni communis, & iustitiæ,

iustitiæ, utpote quia fors caderet in aliquem ineptum, qui damno esset Reipublicæ: culpa non careret. Olim apud Romanos, iudices ex equitum ordine per sortes eligebantur, præ-tore urnam mouente, & si qui ex illis reiiciebantur, iterum subfortiebantur alij in eorum locum, ut videre est apud Ciceronem in orat. in Pisonem, & Panormit. in cap. fin. de Sorti-leg. id usurpari attestatur, quod seculares eligant officiales in multis locis per ballotas, & breuia.

*Sexta Conclusio. Fors diuinato-
ria, qua innititur societati Demonum ex-
plicitè vel implicitè, est damnata & re-
probata.*

EZECHIEL. 21. Rex Babylonis stetit in bi-
uio, in capite duarum viarum diuinatio-
nem quærens, commiscens sagittas interroga-
uit idola, exta consuluit: & in 26. q. 5. can. Sor-
tes, dicitur: Sortes, quibus cuncta vos vestris
discriminatis prouincijs, quas patres damna-
uerunt, nihil aliud quàm diuinationes & ma-
leficia decernimus. Quamobrem volumus
omnino illas damnari, & ultra inter Christia-
nos nolumus nominari, & ne exerceantur, a-
nathematis interdicto prohibemus. De hac
Conclusione non dubitant nec Theologi, nec
Canonistæ. S. Thom. in d. art. ad 3. iudicium
ferri

ferri candentis, vel aque feruentis ad sortes re-
 ducit. Probatio ferri candentis & similium or-
 dinatur ad alicuius peccati occulti inquisitio-
 nem, per aliquid, quod ab homine fit, & in
 hoc conuenit cum sortibus. In quantum ta-
 men expectatur aliquis miraculosus effectus,
 à Deo, excedit communem sortium ratio-
 nem. Vnde huiusmodi iudicium est illicitum,
 & quia ordinatur ad iudicanda occulta,
 quæ diuino iudicio reseruantur, & quia di-
 uina auctoritate non est sancitum. 2. q. 5. cap.
 Consultuisti. Eadem videtur ratio de lege du-
 ellorum seu monomachia, nisi quod plus ac-
 cedit ad communem rationem sortium, in
 quantum non expectatur ibi miraculosus ef-
 fectus, nisi pugiles sint impares virtute vel ar-
 te. De duello vide textum cum DD. de purga-
 tione vulgari. cap. Cura suscepti. & 2. q. 5. can.
 Monomachiam, & Caietanum ad longum in
 S. Thom. 2. 2. q. 95. art. 8. Concil. Trident. sess. 25.
 cap. 19. de Reformatione.

LEX IIII.

*Eorum est scientia punienda, & seueris-
 simis merito legibus vindicanda, qui magi-
 cis accincti artibus, aut contra salutem ho-
 minum moliti, aut pudicos animos ad libi-
 dinem deflexisse deteguntur. Nullis verò
 crimi-*